

Brüssel, 23.5.2018
COM(2018) 313 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE,

milles hinnatakse piimatootjate poolt turustusaastate 1995/1996–2001/2002 eest tasumisele kuuluva lisamaksu sissenõudmisel tehtud edusamme, millest Itaalia on teatanud komisjonile ja nõukogule

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE,

milles hinnatakse piimatootjate poolt turustusaastate 1995/1996–2001/2002 eest tasumisele kuuluva lisamaksu sissenõudmisel tehtud edusamme, millest Itaalia on teatanud komisjonile ja nõukogule

(vastavalt nõukogu otsuse 2003/530/EÜ artiklile 3)

Käesolev hindamisaruanne on koostatud vastavalt nõukogu 16. juuli 2003. aasta otsuse 2003/530/EÜ (sellise abi ühisturuga kokkusobivuse kohta, mida Itaalia Vabariik kavatses anda oma piimatootjatele) (edaspidi „nõukogu otsus“) artiklile 3. Kõnealuse otsuse kohaselt peavad Itaalia pädevad asutused esitama nõukogule ja komisjonile igal aastal aruande piimatootjate poolt ajavahemiku 1995/1996–2001/2002 eest tasumisele kuuluva lisamaksu sissenõudmisel tehtud edusammude kohta.

Nõukogu otsuse artikli 1 kohaselt käsitatakse abi, mis seisneb selles, et Itaalia Vabariik maksab ise Euroopa Liidu eelarvesse piimatootjate suhtes kohaldatud piima lisamaksu summa, mille piimatootjad võlgnevad Euroopa Liidule turustusaastate 1995/1996–2001/2002 eest, ja lubab tootjatel maksta oma võlga hiljem mitme aasta peale jagatult ilma intressi maksmata, erandkorras ühisturuga kokkusobivana järgmistel tingimustel:

- tootjad maksavad võla tagasi täismahus iga-aastaste ühesuuruste osamaksetena ja
- alates 1. jaanuarist 2004 alanud tagasimakseperiood ei kesta kauem kui 14 aastat.

Nõukogu otsuse artikli 2 kohaselt antakse abi tingimusel, et Itaalia teatab ametlikult Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondile (EAGGF) asjaomaste ajavahemike eest makstava lisamaksu kogusumma ja et Itaalia arvab veel tasumata võla iga-aastaste ühesuuruste osamaksetena maha EAGGFi rahastatavatest kuludest vastavalt 2003. aasta novembriks, 2004. aasta novembriks ja 2005. aasta novembriks. Itaalia deklareeris asjaomase ajavahemiku eest makstava lisamaksu kogusumma nõuetekohaselt 26. augusti 2003. aasta kirjaga. Järelejäänud tasumata võla mahaarvamine EAGGFi poolt 2003., 2004. ja 2005. aasta novembriks rahastatavatest kuludest toimus nõuetekohaselt.

Nõukogu otsuse artikli 3 kohaselt peavad Itaalia pädevad asutused esitama igal aastal nõukogule ja komisjonile aruande piimatootjate poolt turustusaastate 1995/1996–2001/2002 eest tasumisele kuuluva lisamaksu sissenõudmisel tehtud edusammude kohta.

Itaalia asutused esitasid komisjonile selle sätte alusel koostatud kaheteistkümnenda aruande Itaalia makseasutuse AGEA (*Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura*) 7. novembri 2017. aasta kirjaga, milles käsitletakse 2016. aasta osamakseid. Võttes arvesse asjaolu, et kaht esimest turustusaastat (2004 ja 2005) käsitleti samas aruandes (dokument COM(2007) 34 final, 30.1.2007), vastab see aruanne kolmeteistkümnendale osamaksele.

Käesolevas aruandes esitatakse komisjoni hinnang Itaalia asutuste 2016. aasta edusammude kohta lisamaksu sissenõudmisel nii nõukogu otsusega hõlmatud seitsme turustusaasta kui ka selliste turustusaastate puhul, mida nimetatud otsus ei hõlma.

Lisamaksu tasumine 2003. aasta osamaksekava alusel

Nõukogu otsus, mille kohaselt lubati Itaalia maksta lisamaksu Euroopa Liidu eelarvesse oma piimatootjate asemel, hõlmas 2005. aastal nõukogule esitatud esimese aruande kohaselt 25 123 maksukohustuslikku tootjat. Aastaks 2016 oli nende arv kahanenud 21 123 ettevõtjani.

Kõigist tootjatest, keda aruanne puudutab ja kes on võlgu nõukogu otsusega hõlmatud seitsme turustusaasta lisamaksud, otsustas 15 431 tootjat teha tagasimakseid 2003. aasta osamaksekava alusel. Enne esimese osamakse tasumist 2004. aastal olid 15 431 tootjat, kes otsustasid teha tagasimakseid osamaksekava alusel, võlgu ligikaudu 345 miljonit eurot, mis moodustas osamaksekavadega ühinemisest keeldunud tootjate makstavast veel tasumata lisamaksu kogusummast ligikaudu ühe neljandiku. Sellest nähtub, et osamaksekava kasuks on otsustanud suurem osa nendest tootjatest, kes on vähem ületanud oma individuaalseid tootmiskvoote. Seevastu aga individuaalseid tootmiskvoote märkimisväärselt ületanud tootjad (ligikaudu 8 000 tootjat, kes peavad seitsme turustusaasta eest tasuma lisamaksu kokku ligikaudu üks miljard eurot) on selle asemel eelistanud osamaksekavaga liitumata jätta. Tuleb siiski täpsustada, et igal aastal saavad Itaalia asutused uusi osamaksetena tasumise taotlusi. Aastal 2016 esitati 39 uut osamaksetena tasumise taotlust, mis hõlmasid kokku 4,2 miljonit eurot. Seisuga 31.12.2016 on 2003. aasta osamaksekavaga hõlmatud kogusumma 372,361 miljonit eurot.

Kolmeteistkümnenda osamakse kogusummas 25 574 104,06 eurot pidid 10 395 tootjat tasuma enne 31. detsembrit 2016. Itaalia asutuste tehtud kontrolli tulemustest nähtus, et 2016. aasta jooksul on 10 186 tootjat tasunud nõuetekohaselt kokku 24 968 791,58 eurot, seega on 97,9 % tootjatest tasunud ettenähtud tähtajaks 97,63 % kolmeteistkümnenda osamakse kohastest tasumisele kuuluvatest summadest. Esimese kaheteistkümnenda osamakse kohastest tasumisele kuuluvatest summadest tasuti õigel ajal vastavalt 99,6 %, 97,9 %, 99,5 %, 99,7 %, 96,4 %, 96,2 %, 90,5 %, 98,3 %, 96,9 %, 98,2 %, 95,9 % ja 95,7 %. Kolmeteistkümnenda osamakse raames tasutud lisamaksu summa ulatub kokku 358 326 miljoni euroni (veidi enam kui 96 % osamaksete kohaselt tasumisele kuuluvast kogusummast).

Kuigi sellistest tulemustest nähtub kindlasti osamaksekavas osalevate tootjate valmisolek oma kohustusi täita, leiab komisjon, et juhtumite puhul, kus maksed ei ole tehtud ettenähtud aja jooksul, on järelkontroll väga oluline näitaja Itaalia asutuste valmisoleku kohta täita oma kohustusi, et tagada osamaksekava tingimuste täpne täitmine ja lõpuks tasumisele kuuluva lisamaksu tagasimaksmine täies mahus.

Kolmeteistkümnenda osamakse puhul puudub igasugune teave ülejäänud 209 tootja osamaksete kohta kokku 563 317,82 euro ulatuses. (See teave kuulub järgmise majandusaasta juurde).

Eelmise aruande kohaselt oli 258 tootjal 31. detsembriks 2015 kaheteistkümnenda osamakseperioodi eest veel tasumata osamakseid kokku 1 089 857 eurot. Vastavalt Itaalia asutustelt saadud teabele teatasid keskasutused kõikidest sellistest juhtumitest vastavatele piirkondlikele asutustele, et nõuda sisse kogu maksmisele kuuluv summa koos intressidega väljaspool osamaksekava. Algul arvati, et oma osamaksu ei ole tasunud 258 tootjat, kuid hiljem selgus, et tegelikult olid 124 tootjat osamaksu juba tasunud. Tootjatest, kes ei olnud tasunud kaheteistkümnendat osamakset, jäid 134 tootjat ilma võimalusest sissenõutavat lisamaksu osamaksetena tagasi maksta ning nende suhtes algatati võla sundkorras sissenõudmise menetlus.

Itaalia ametiasutuste 2016. aasta kohta esitatud teabe põhjal ilmneb, et nõukogu otsusega 2003/530/EÜ heakskiidetud osamaksekava kohaldamise tingimused on täidetud ning Itaalia asutuste edusammud summade sissenõudmisel tootjatelt, kes otsustasid turustusaastatel 1995/1996–2001/2002 osamaksekavaga liituda, osutavad süsteemi rahuldavale juhtimisele.

Põllumajandusettevõtted, mille suhtes on tühistatud osamaksetena maksmise võimalus

Kui üks aastane osamakse jääb tasumata, arvatakse tootja osamaksekavast välja ja temalt peetakse kinni kogu veel võlguolev summa koos kogunenud intressidega.

Kolmteist aastat pärast osamaksekava käivitamist 2003. aastal on 991 põllumajanduslikku majapidamist kaotanud oma võla osamaksetena maksmise õiguse. Nende osamakseteks jaotatud koguvõlg oli 33 954 483,57 eurot.

Siiski maksti osutatud summast 15 608 713,05 eurot osamaksetena enne kõnealuse õiguse tühistamist ja 5 042 636,22 eurot nõuti sisse pärast õiguse tühistamist, millest 2 678 653,30 eurot võimaldas täielikult tasuda 256 põllumajandusliku majapidamise võlgnevuse. See tähendab, et 735 veel võlgu oleva põllumajandusettevõtte tagasimaksmata koguvõlg on 13 314 672,82 eurot.

Arvudest nähtub, et Itaalia asutuste hoolsus lisamaksu sissenõudmisel tootjate käest, kes on aasta osamakse tasumata jätmise tõttu osamaksekavast välja arvatud, ei ole kaugeltki rahuldav. Lisaks sellele pidid piimatootjad loobuma oma kohtumenetlustest Itaalia kohtutes selleks, et saada õigus osamaksekavas osalemiseks. Seda asjaolu silmas pidades ei näi puudused lisamaksu sissenõudmisel tulenevat pikaleveninud kohtumenetlustest, vaid pigem Itaalia ametiasutuste suutmatusest kõnealuseid summasid tõhusalt sisse nõuda.

Maksusummade tasumise edasilükkamine kuue kuu võrra ja selle mõju riigiabi valdkonnale

Itaalia 29. detsembri 2010. aasta dekreetseaduse nr 225 (millest pärast muudatuste tegemist sai 26. veebruari 2011. aasta seadus nr 10) artikli 2 lõike 12 kohaselt andis Itaalia loa lükata 2010. aasta osamakse tasumine, mis nõukogu otsusega 2003/530/EÜ heaks kiidetud 2003. aasta osamaksekava kohaselt oleks tulnud teha 31. detsembriks 2010, edasi kuni 2011. aasta 30. juunini.

17. juuli 2013. aasta otsuses C(2013) 4046 (final) märkis komisjon, et piimamaksu 31. detsembriks 2010. aastal tasumisele kuuluva osamakse tähtaja edasilükkamine kujutab endast siseturuga kokkusobimatut abi. Pealegi leidis komisjon, et sellise abi andmisel rikuti nõukogu otsuses 2003/530/EÜ sätestatud tingimusi ja nende abi saajate jaoks, kes jäid seega nõukogu kehtestatud raamistikust välja, oli tegemist uue riigiabiga, mis on määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 punkti f tähenduses ebaseaduslik ning lisaks siseturuga kokkusobimatu.

Otsuses C(2013) 4046 (final) tegi komisjon ettekirjutuse, et Itaalia peab nõudma osamakse tasumise edasilükkamisega seotud abisaajatelt siseturuga kokkusobimatu abi summa hüvitamist koos intressidega.

Itaalia asutused algatasid asjakohase haldusmenetluse abi sissenõudmiseks. Siiski esitas Itaalia 8. novembril 2013 üldkohtule komisjoni otsuse kohta hagi (kohtuasi T-527/13). Kohus langetas 24. juunil 2015 otsuse, millega tühistati osaliselt komisjoni otsus: kohus kinnitas komisjoni arvamust abist, mis oli seotud 31. detsembriks 2010 tasumisele kuuluva osamakse edasilükkamisega, kuid lükkas tagasi komisjoni järeldused, milles käsitleti uut abi neile, kelle suhtes edasilükkamist kohaldati ja mis jäi seega nõukogu otsuse kohaldamisalast välja. Komisjon esitas üldkohtu otsuse peale kaebuse Euroopa Kohtule (kohtuasi C-467/15 P). 25. oktoobril 2017 tegi Euroopa Kohus kõnealuses kohtuasjas otsuse, kinnitades komisjoni lõpliku otsuse nr C (2013) 4046 (final), mille üldkohus oli 24. juuni 2015. aasta määrusega (kohtuasi T-527/13) osaliselt tühistanud, kehtivust. Seega tehti Itaalia ametiasutustele ülesandeks töötada välja ja rakendada vajalikud riiklikud meetmed selleks, et kohaldada otsust nr C (2013) 4046 (final) kuni abikava raames antud abi täieliku tagasimaksmiseni.

Turustusaasta 2002/2003 eest tasumisele kuuluv lisamaks

Vastavalt nõukogu otsusele 2003/530/EÜ tasus tootjate asemel turustusaastatel 1995–2002 Euroopa Liidu eelarvesse lisamaksu Itaalia riik.

Vastavalt nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusele (EÜ) nr 1788/2003 kannavad liikmesriigid alates 2004. aastast lisamaksu otse liidu eelarvesse.

Paraku ei ole turustusaasta 2002/2003 hõlmatud ei nõukogu otsuse ega uue korraga, mis võeti kasutusele 2004. aastal. Võttes arvesse Itaaliale eraldatud riikliku kvoodi ületamist, oli kvoodi ületamise eest vastutavate Itaalia piimatootjate lisamaksu võlgnevus turustusaasta 2002/2003 eest liidu eelarvesse 227,76 miljonit eurot.

Sellest summast on Euroopa Liidu eelarvesse tasumata veel 118,4 miljonit eurot, mille peavad lisamaksuna tasuma võlguolevad piimatootjad.

Turustusaastate 1995/1996–2008/2009 eest tasumata lisamaks, mida ei hõlma ei 2003. aasta osamaksekava ega 2009. aasta tasumisele kuuluvate maksude sissenõudmise süsteem

Juba eelmistes aruannetes rõhutati, et 2003. aasta osamaksekava ja Itaalia 2009. aastal koostatud osamakseid hõlmav maksude sissenõudmise süsteem (intressimääraga, mis on võrdne liidu viitemääraga, mida on suurendatud veel mitme protsendipunkti võrra) hõlmavad tegelikult vaid suhteliselt väikest osa sissenõutavast lisamaksust, 407 miljonit eurot, mis moodustab 17 % tasumisele kuuluvast summast. 31. detsembri 2016. aasta seisuga oli 2003. aasta osamakside kava ja 2009. aasta maksete sissenõudmise süsteemi raames makstud 368 miljonit eurot. Seega hõlmavad need mehhanismid maksmisele kuuluvast kogusummast vaid tühist osa suurusega 39 miljonit eurot.

Turustusaastate 1995/1996–2008/2009 eest tagastamisele kuuluva maksu kogusumma on Itaalialt saadud teabe kohaselt 2,303 miljardit eurot, seega jääb makstava summa põhiosa nimetatud mehhanismidest väljapoole.

Kui Itaalia ametiasutuste aruandes kolmeteistkümnenda osamakse kohta esitatud teabe kohaselt võib 2003. aastal kehtestatud osamaksekava kohaselt sissenõutava lisamaksu tasumise üldist olukorda pidada rahuldavaks, ei saa rahul olla muude maksekavade ja osamaksekavaga hõlmamata maksusummade (1,268 miljardit eurot), eriti täitemenetluse raames sissenõutavate maksusummade (803 miljonit eurot) kogumisega.

Nõukogule alates 2010. aastast esitatud järjestikuste hindamisaruannete kohaselt on komisjon jätkuvalt väljendanud rahulolematust seoses märgatavate edusammude puudumisega maksukavade ja osamaksekavaga hõlmamata piimakvoodi täiendavate maksusummade sissenõudmisel.

Teabe kohaselt, mille Itaalia ametiasutused esitasid kolmeteistkümnenda osamakse kohta, ei ole osamaksekavadega hõlmamata maksude tegeliku sissenõudmise osas mingit läbimurret märgata. Itaalia ametiasutused märgivad küll, et seoses 798 miljoni euro suuruse summaga on käimas kohtulik menetlus (võla sundkorras sissenõudmine), kuid selle tegelikke tulemusi ei ole veel esitatud.

Seega, kuna tasumata maksusumma on suur ja olukord kestab juba pikka aega, tuleb järeldada, et Itaalia ametiasutused ei suuda tagada Euroopa Liidu õigusaktide tulemuslikku ja tõhusat kohaldamist.

Seepärast otsustas komisjon esitada Euroopa Liidu Kohtule hagi ELi toimimise lepingu artikli 258 kohase rikkumismenetluse algatamiseks (kohtuasi C-433/15).

24. jaanuari 2018. aasta määrusega võttis Euroopa Liidu Kohus komisjoni hagi menetlusse: kohus leidis, et Itaalia Vabariik ei ole täitnud oma kohustusi, kuna Itaalia Vabariik jättis tagamata, et lisatasu, mida tuli maksta Itaalias üle riigisisese kvoodi toodetud kogustelt esimese aasta eest, mil lisatasu Itaalias tegelikult kehtima hakkas (1995/1996), kuni viimase aastani, mil Itaalias toimus ületootmine (2008/2009),

- maksavad tegelikult need tootjad, kes on osalenud konkreetsetes ületootmise juhtudes; ja
- et selle maksab kokkuostja või otsemüügi korral tootja õigel ajal pärast seda, kui on saanud teate maksmisele kuuluva summa kohta, või
- see oleks ettenähtud tähtaja jooksul maksmata jätmise korral registreeritud ja nõutud nendelt kokkuostjatelt või tootjatelt sisse sundtäitmise korras.

Kokkuvõte

Komisjon leiab, et kuna nõukogu 2003. aastal heaks kiidetud osamaksekava kohaldamise tingimused on täidetud, osutavad Itaalia asutuste edusammud summade sissenõudmisel tootjatelt, kes otsustasid turustusaastatel 1995/1996–2001/2002 osamaksekavaga liituda, süsteemi rahuldavale juhtimisele.

Maksekavade või osamaksekavaga hõlmamata summadega seoses märgib komisjon, et Euroopa Kohus on 24. jaanuari 2018. aasta määruses kinnitanud rikkumisi, mida komisjon on Itaalia Vabariigile ette heitnud. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 kohaselt on Itaalia Vabariigil kohustus võtta kõik vajalikud meetmed selleks, et täita Euroopa Kohtu otsust ning rakendada sellega seoses hoolikalt ellu võlguolevate summade tõhus sissenõudmissüsteem, mis annaks reaalseid ja nähtavaid tulemusi maksmata summade vähendamisel.